

DŘÍVE+NYNÍ

Jak předcházet vzniku
HIV rezistence

Informace pro pacienty

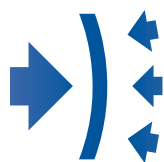
DŘÍVE+NYNÍ

Výrobu této brožury sponzoroval
Gilead Sciences s.r.o. Česká republika

Rezistence představuje hlavní příčinu neúspěchu léčby: jejím následkem jsou léky méně účinné nebo dokonce neúčinkují vůbec.

Důslednost neboli vysoká míra dodržování léčby (nad 95 %) nicméně dokáže významně snížit riziko vzniku rezistence. Naopak nedůsledná léčba s nepravidelným užíváním léků riziko vzniku rezistence zvyšuje.

K pochopení rezistence si musíte uvědomit, že vir HIV vytváří každý den miliardy nových kopií. Při takovém množství dochází k určitým chybám, což znamená, že tyto kopie virů jsou od původních lehce odlišné. Hovoříme o nich jako o mutacích. Tyto mutace mohou změnit část virů, na něž mají působit antiretrovirotika (léky na léčbu HIV infekce) a léčba je potom méně účinná. V takových případech hovoříme o rezistenci viru HIV vůči určitým lékům.

Tato rezistence může mít několik různých stupňů. Některé kmeny viru HIV mohou být vůči léku rezistentní zcela, jiné kmeny jen částečně. Rezistence má poté vliv na účinnost léčby a může vést také k tomu, že léčba nebude úspěšná.

V době, kdy byla léčba HIV v počátcích, existovalo jen malé množství antiretrovirotik, takže léková rezistence významným způsobem omezovala možnosti léčby. Nyní máme k dispozici více než 25 licencovaných antiretrovirotik, přesto zůstává rezistence vážným problémem. Některé kmeny mohou být rezistentní na více než jeden lék.

Vznik rezistence

Malá důslednost při dodržování léčby vede k daleko větší replikaci viru HIV (vytváření kopií sebe sama). Vynechání dávek léku nebo nesprávné užívání může ovlivnit hladinu léku ve vašem těle. Pokud je tato hladina příliš nízká (tzv. suboptimální), nebude lék tak účinný, jak by mohl být, a vir HIV získá příležitost k dalšímu množení (replikaci).

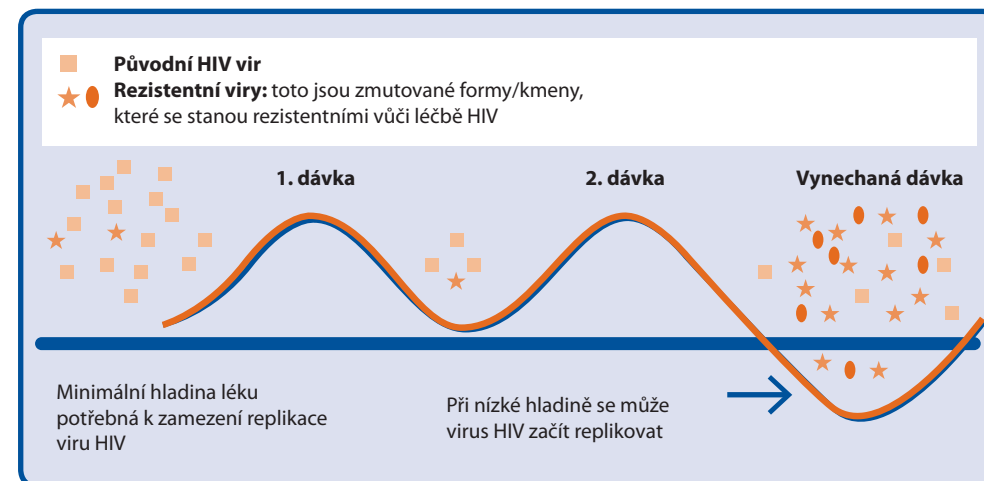
Antiretrovirotika jsou nejúčinnější proti standardnímu viru HIV, ale již nejsou tak účinné proti jeho mutacím. I když některé mutace jsou neškodné, řada z nich neškodná rozhodně není a může ovlivnit účinnost léků. Mutované kmeny viru mohou být rezistentní vůči jednomu nebo více lékům, tedy čím větší počet mutovaných verzí vznikne, tím menší účinek má vaše léčba.

Pokud se zmutované viry dále replikují, mohou se stát hlavním typem HIV virů. Ve vašem těle můžete tedy mít více mutací viru HIV než původního HIV viru. V takovém případě je pak malá pravděpodobnost, že bude léčba účinná.

Pokud ke vzniku rezistence dojde, váš ošetřující lékař pravděpodobně navrhne změnu jednoho nebo více léků používaných v rámci vaší léčby.

Dopady, nedodržování léčby

Tento graf ukazuje mutaci viru HIV následkem nedodržení léčby

Testy pro zjištění rezistence

Ke zjištění rezistence na určitý lék se využívají testy krve, které dokážou zjistit přesně typ vašich mutací a jestli je vaše léčba účinná.

Léčba přestává být účinná pouze v případě specifických mutací, každý lék reaguje odlišně na různé typy mutací. Některé mutace mohou způsobovat rezistenci i na několik léků, a to i na léky, které vám nikdy nebyly předepsány. Tomuto stavu se říká zkřížená rezistence a může značně omezit možnosti vaší další léčby.

Aniretrovirotika jsou rozdělena do několika skupin a je možné si vytvořit rezistenci na většinu nebo dokonce všechna antiretrovirotika dané skupiny.

V současné době mají lékaři k dispozici řadu léků. Některé z nich mají lepší rezistentní profil než jiné, což znamená, že budou účinkovat i při vzniku mutace viru HIV. Někdy tyto léky přestávají účinkovat až v případě kombinace tří a více specifických mutací.

Testování na rezistenci se hlavně využívá u pacientů, u kterých se plánuje začít s léčbou nebo změna léčby, u těhotných a dalších pacientů, u nichž je stále detekovaná virová nálož, i když užívají léky.

